Asistență socială și psihologică
specifică pentru solicitanții de azil
din România

GHID DE BUNE PRACTICI

Fundația ICAR
București, 2011

Echipa de proiect

Fundația ICAR București
Camelia DORU – Coordonator proiect
Iuliana FLOREA – Asistent proiect
Octav DORU – Coordonator financiar
Tatiana NUȚU - Contabil

Anca BUCUR – Psiholog
Gabriela IONESCU – Consilier social
Silvia BERBEC – Consilier social
Andrei STĂNESCU – Instructor IT

Punct de lucru Galați
Carmen DUMITRAȘCU – Consilier psiho-social

Punct de lucru Rădăuți
Oana REDINCIUC – Psiholog
Ioana-Delia RUSU – Consilier social

Punct de lucru Șomcuța Mare
Anamaria PETREAN – Consilier psiho-social

Punct de lucru Timișoara
Evelina ȚINCU – Consilier social
Mircea DRAGU – Psiholog

Contact:
Fundația ICAR
Bd. Unirii nr. 70, bloc J5, sector 3, București
Tel/ Fax: 021 321 22 21
E-mail: icar@icarfoundation.ro
Web: www.icarfoundation.ro

Cuprins

1. Introducere 4
2. Profil psiho-social al solicitantului de azil 6
3. Legislație relevantă 9
4. Proiect. Obiective și activități 11
5. Metodologie. Bune practici 13
6. Anexe 35

1. Introducere

Fundația ICAR este una dintre cele mai longevive organizații ale societății civile și cu siguranță cea mai longevivă în domeniul serviciilor de sănătate pe care le-a acordat fără întrerupere de la înființare și până în prezent categoriilor de persone care datorită experiențelor traumatice – fizice și psihice – au nevoie de îngrijiri speciale. Este un domeniu relativ nou, despre care majoritatea profesioniștilor nu sunt suficient informați și cu atât mai puțin pregătiți să se implice.

Cea mai simplă metodă de a ieși din încurcătură într-o situație cu prea multe necunoscute sau mai greu de înțeles este ignorarea problemei în sine, cu speranța că lucrurile se vor aranja în mod spontan. Acest concept este teritoriul pe care a trebuit să-și desfășoare activitatea Fundația ICAR de-a lungul celor 18 ani de existență.

Piedicile mari în calea desfășurării programelor de sprijin pentru persoanele care, dintr-un motiv sau altul au suferit abuzuri (încălcări grave ale depturilor omului) cu consecințe grave asupra stării de sănătate, au fost, pe de o parte, nerecunoașterea faptului că astfel de consecințe sunt de așteptat la categoria respectivă, sunt numeroase și de durată, și pe de alta, lipsa de interes în a interveni cu măsuri specifice pentru a asista persoanele respective. Asistența pentru acest grup de persoane a venit timp de douăzeci de ani exclusiv din inițiative private, de la nivelul societății civile, deși o analiză mai atentă a epidemiologiei fenomenului ne duce în zona sănătății publice care revine în mod clar responsabilității instituțiilor statului. Asistența grupurilor de persoane vulnerabilizate prin experiența trăită în trecut sau în prezent are câteva obiective clare: prevenirea cronicizării unor tulburări aparent minore generate de traumă, restabilirea unui echilibru funcțional psihosomatic și respectiv a mecanismelor de adaptare la mediu (în toate aspectele lui), stimularea interesului de a relaționa, activa și integra (convieți) într-un ansamblu individual și social concurențial și solicitant.

Înțelegerea contextului în care survine experiența traumatică este un factor determinant în încercarea de a interveni pe oricare dintre palierele vizate. Aici intervine informarea/ formarea/ cultura celui care vine în contact cu respectivul caz. În cazul străinilor, cunoașterea unor noțiuni de bază socio-politice și economice, locale și regionale, religioase și culturale, pot lămuri fundalul pe care s-a dezvoltat istoria individuală. Și acest lucru este valabil și pentru cetățenii români supuși aceloraşi traume într-o epocă istorică diferită de cea de azi, dar nu îndepărtată în timp.

Bunele practici sunt de fapt niște ghiduri sau culegeri de materiale care au rol educațional pentru diferite categorii de beneficiari. Ele pot izvorî din activitatea practică a unui proiect care și-a atins obiectivele prin rezultatele obtinuțe și impactul produs.

Ghidul de față se adresează specialiștilor ce lucrează în domeniul acordării unor servicii sociale și de sănătate persoanelor cu nevoi speciale. În mod generic ele sunt denumite "grupuri vulnerabile" și cuprind o varietate de subgrupuri.

O atenție specială se acordă celor care în țara de origine, datorită convingerilor lor politice, religioase, a apartenenței etnice sau orientarii sexuale, au fost supuși torturii, tratamentelor inumane sau degradante.

Din punctul nostru de vedere, depistarea și tratarea consecințelor generate de persecuția politică prin încălcarea flagrantă, sistematică și de durată a unor drepturi fundamentale ale omului este o problemă care merită a fi mai profund analizată. Nu trebuie să ne deplasăm pe alte meleaguri pentru a înțelege fenomenul. Regimul comunist a produs în România celor patruzeci și cinci de ani de domnie milioane de cazuri de privațiuni de libertate prin încarcerarea pe motive politice și zeci de mii de deportări interne și externe a unor grupuri populaționale cu potențial "de tulburare a ordinii de stat", ce nu îndeplineau criteriile etnice și politice convenabile partidului unic. Regimul a practicat masiv tortura, execuțiile sumare și asasinatele, munca forțată, confiscările de averi, eliminările din învățământ, de la locurile de muncă, din domicilii, supunerea la muncă forțată în mine de uraniu și plumb, înfometarea, deprivarea de asistență medicală și igienă, internările psihiatrice abuzive, experimentele psihice, natalitatea normată prin interzicerea contracepției și a întreruperilor de sarcină etc. E greu de imaginat – chiar și pentru un nespecialist – ca vreunul din abuzurile mai sus menționate să nu fi avut consecințe directe asupra stării de sănătate, fizică sau psihică.

Înțelegerea mecanismului politic care a generat la noi un număr impresionant de victime prin diverse forme de persecuție, ne ajută să înțelegem prin extrapolare situații din alte părți ale lumii. Regimuri politice sau religioase luptă împotriva propriilor cetățeni, ale caror drepturi în loc să le aprere, le încalcă flagrant.

Zonele de conflicte armate în care facțiuni politice/ religioase luptă pentru putere sau zonele de dezagregare statală, antrenează atrocități care la rândul lor generează crize umanitare cu dizlocări masive de populație, epurări etnice sau religioase. Nu trebuie să uitam că astfel de conflicte s-au petrecut nu demult în Europa, în imediata noastră vecinatate, în secolul XX.

Toate aceste situații duc la numărul impresionant de refugiați care există astăzi în lume, la numărul mare de cereri de azil depuse și care conform datelor UNHCR se ridică în anul 2010 la peste 350.000 (Asylum Levels and Trends în Industrialized Countries - 2010, United Nations High Commissioner for Refugees, Division of Programme Support and Management, 28 March 2011). Viața în taberele de refugiați este un provizorat care se poate transforma în ani de zile, în care existența oamenilor stă sub semnul așteptării, incertitudinii, neputinței. Această anomalie existențială aduce schimbări profunde în comportamentul oamenilor, exacerbând sau inhibând mecanisme de adaptare, de supraviețuire, de perpetuare.

În opinia noastră, câteva din condițiile prealabile pentru profesioniștii care intenționează să se orienteze către acest domeniu și să lucreze cu solicitanți de azil, refugiați sau imigranți ar fi să fie în primul rând interesați de soarta acestui grup, să aibă motivația

de a-și pune cunoștințele în slujba acestui grup și să fie empatici la nivel de grup și individual.

Ulterior, aceștia ar trebui să fie constant preocupați să fie informați despre ce se întâmplă în zonele de conflict, în țările de origine ale solicitanților de azil, refugiaților și imigranților din punct de vedere politic, economic, social; să aibă cunoștințe de cultură generală despre țara sau regiunea respectivă; să își dezvolte abilități de comunicare cu grupul/indivizii respectivivi; să construiască o relație de încredere cu beneficiarii; să se instruiască în legaturaă cu specificitatea și nevoile grupului/ individului; să se informeze în legatura cu modul de rezolvare a acestora.

2. Profil psiho-social al solicitantului de azil

A fi solicitant de azil în România

„Refugiat este considerată o persoană care, (....) în urma unor temeri justificate de a fi persecutată datorită rasei, religiei, naționalității, apartenenței la un anumit grup social sau opiniilor sale politice, se află în afara țării a carei cetățenie o are și care nu poate sau, datorită acestei temeri, nu dorește protecția acestei țări; sau care, neavând nicio cetățenie și găsindu-se în afara țării în care avea reședința obișnuită ca urmare a unor astfel de evenimente, nu poate sau, datorită respectivei temeri, nu dorește să se reîntoarcă" (Convenția privind statutul refugiaților, încheiată la Geneva la 28 iulie 1951, publicata în M.Of. nr. 148/17 iul. 1991).

Experiența refugiului este în esență, o experiență de viață care implică pierderi. Aceste pierderi se referă la lucruri evidente, cum ar fi bunuri (ex. o casă), pierderea statutului și a rolurilor sociale (ex. a fi angajat pe o anumită funcție), limbii materne, pierderea familiei sau a altor rude apropiate; de asemenea, azilul implică pierderi mai puțin evidente, ce țin de trăirile interioare, subiective cum ar fi: pierderea încrederii în sine, pierderea respectului de sine și a identității personale, pierderea sentimentului de apartenență la un grup social. Oamenii se trezesc brusc lipsiți de tot ce are legătură cu comunitatea în care s-au născut și au crescut. Toate aceste pierderi conduc la stres, anxietate, depresie și dezorientare.

În plus, față de stresul migrației, solicitanții de azil pot suferi de o serie de probleme de sănătate legate de experiențele trăite în țara de origine (persecuție politică, închisoare, tortură, condiții inumane de transport suportate până în România). Alți factori care apar în această etapă, cum ar fi: incertitudinea cererii de azil, durata lungă a procedurii de azil (între 2 și 4-5 ani), dificultățile juridice și birocratice, temerile legate de siguranța membrilor familiei rămași în țara de origine, adaptarea la noul mediu (o noua limbă, obiceiuri și cultură), deseori atitudini ostile întâlnite la persoanele cu care intră în

contact, pot influenţa starea de sănătate a solicitanţilor de azil, în special sănătatea lor mintală.

Solicitanţii de azil din Romania pot fi consideraţi a fi persoane vulnerabile atât pentru cele menţionate mai sus, cât şi pentru că sunt obligaţi să supravieţuiască neavând satisfăcute multe nevoi de bază cum ar fi:

- Lipsa mijloacelor materiale: alocatia de 3,6 ron/zi este total insuficientă fie şi numai pentru hrana unui om matur pentru o zi;
- Lipsa posibilităţii de a munci: solicitanţii de azil primesc dreptul la muncă după un an petrecut în Romania, dar şi după această dată şansele de a-şi gasi un loc de muncă sunt foarte mici, angajatorii români se feresc să angajeze această categorie de persoane pentru că ori nu cunosc legislaţia, ori nu sunt dispuşi să parcurgă o procedură birocratică foarte stufoasă şi anevoioasă pentru a-i angaja;
- Lipsa posibilităţilor de a primi tratamente medicale gratuite, chiar şi în cazul copiilor.

Adolescenţii / minorii neînsoţiţi ca solicitanţi de azil

Adolescenţa şi tinereţea sunt perioade de tranziţie în viaţa fiecărui om, în care au loc multe schimbări. Maturizarea se realizează prin găsirea resurselor personale, construirea identităţii şi a independenţei. Tânărul îşi descoperă acum aptitudini, abilităţi, forţa fizică şi spirituală, şi începe să-şi construiască aspiraţiile, să-şi definească interesele şi idealurile. Traversarea acestei perioade nu se face lent, ci dimpotrivă, tensionat, cu conflicte şi trăiri dramatice, cu mari frământări interne şi teama faţă de piedicile ce se pot ivi în realizarea proiectelor de viitor.

În această etapă a dezvoltării tinerii sunt nevoiti să facă faţă:

- formării identităţii
- obţinerii independenţei
- găsirea locului şi a utilităţii în comunitate
- definitivarea convingerilor religioase
- dezvoltarea relaţiilor cu prietenii şi familia
- stabilirea obiectivelor de viaţă
- descoperirii sexualităţii

Toţi aceşti factori joacă un rol esenţial în dezvoltarea tânărului. Procesul de formare a identităţii, care este parte a adolescenţei, este deosebit de complex, iar pentru tinerii solicitanţi de azil devine mult mai dificil prin suprapunerea cu experienţa refugiului, la care se adaugă eforturile de adaptare culturală. Lipsa părinţilor, a familiei extinse, lipsa unor modele la care să se raporteze, coroborate cu stresul adaptării la noile condiţii de viaţă, accentuează dezorientara tinerilor. În aceste condiţii majoritatea adolescenţilor

minori neînsoțiți abandonează studiile preferând să lucreze legal sau ilegal pentru a-și asigura mijloacele de supraviețuire, dobândind astfel iluzia unei oarecare independențe.

Fetele solicitante de azil se pot confrunta cu mai multe riscuri decât băieții. Traversând această perioadă extrem de vulnerabilă ele pot cădea victime traficului de ființe umane, ajungând să fie exploatate sexual, abuzate, vândute sau schimbate pentru căsătorie sau în servitute.

Solicitanții de azil victime ale torturii sau altor rele tratamente

Tortura – consecințe multiple, intervenții complexe, eficiență terapeutică greu de evidențiat

Tortura este un atac deliberat asupra fizicului, psihicului, identității și integrității unei persoane cu scopul dezumanizării, degradării, fragilizării sau distrugerii personei respective. De obicei se practică repetat, sub forma unor combinații de metode, în condiții de detenție sau izolare.

Impactul fizic și psihic este atât individual direct cât și colectiv, extinzându-se dincolo de limitele familiei și a comunității imediate afectând întreaga societate în ansamblul ei. Consecințele somatice ale torturii au fost larg documentate, ele putând afecta toate sistemele și aparatele organismului, cel mai adesea pe termen lung. Același lucru se întâmpla și în cazul consecințelor psihice.

În ciuda impactului clar evidențiat prin studiii a efectelor torturii asupra sănătății indivizilor, studii privind eficiența diferitelor tipuri de intervenție practicate sunt în număr mult mai mic. Dificultatea găsirii grupurilor de control, alături de diferențe de definire a criteriilor de diagnostic, a metodelor de intervenție, a instrumentelor de evaluare, a heterogenității grupurilor și a dimensiunilor lor mici, reprezintă tot atâtea piedici în calea unor studii care să poată fi validate științific.

Nu există o formă anume de intervenție care să fie considerată eficientă pentru supravietuitorii torturii și relelor tratamente, care vin de obicei cu multiple probleme, de sănătate și de altă natură. Se consideră ca benefice tratamentele care combină o varietate de intervenții în cadrul programelor de reabilitare (medicale, psihologice, sociale, educative, recreative etc.), fara să se poată evalua însă exact contribuția specifică a fiecărei componente.

Un număr semnificativ de studii se axează pe eficiența unei anumite intervenții psihologice asupra victimelor torturii diagnosticate cu SSPT și depresie. Complexitatea problemelor de sănătate, inclusiv cele datorate traumei, care merg dincolo de simptomatologia SSPT ori a depresiei sunt din plin neglijate de majoritatea studiilor. Impactul factorilor stresori externi și permanenti (rasism, lipsa adăpostului, sărăcia, frica returnării, detenția, procedurile legale etc.) sunt și ei foarte rar mentionați. Neglijarea unor astfel de factori

riscă să deformeze/uniformizeze varietatea și complexitatea prezentărilor și respectiv a intervențiilor.

Acordarea și accesarea unor servicii conform nevoilor stringente ale supraviețuitorilor torturii este o sarcină dificilă. Nu există un set statuat de servicii specifice, deși sunt organizații care oferă servicii dedicate în mod special acestui grup de pacienți. Există totuși la nivel global un consens larg în rândul specialiștilor în privința acestor servicii și a modului de acordare:

- Acestea ar trebui să fie acoperitoare pentru diverse nevoi ale adulților, tinerilor (inclusiv minorilor singuri), familiilor care au trecut prin experiența torturii. Aceasta implică servicii interdisciplinare și integrate acordate cu colaborarea beneficiarilor. Rolul interpreților profesioniști este esențial în evaluările calitative, examinări și tratament. Precauție în recomandarea intervențiilor "vestice" la persoane din alte zone geoculturale.
- Accesul la serviciile medicale și sociale trebuie acordat în timp util, într-un mediu sigur și stabil care să permită o promptă evaluare a nevoilor de sănătate, să contribuie la procesul de recuperare, să limiteze o posibilă continuare a traumatizării și să prevină cronicizarea sau instalarea unor deficite permanente. Documentarea efectelor torturii poate contribui la procedurile legale și aduce protecție. Serviciile trebuie oferite nediscriminatoriu, ținând cont de orientarea culturală și în cadrul oferit de drepturile omului.

În cazul Fundației ICAR abordarea victimelor torturii din rândul cetățenilor străini se face pe baza experienței acumulte în asistarea victimelor din rândul cetățenilor români. Adaptarea continuă a serviciilor la nevoile specifice ale beneficiarilor, interdisciplinaritatea, profesionalismul și dedicația personalului contribuie la restabilirea identității, demnității, siguranței, a încrederii și, de ce nu, și la clădirea unui viitor pentru cei care au fost profund traumatizati la un moment dat, pe alte meleaguri.

3. Legislație relevantă

Legea 122/2006 privind azilul în România – extrase

Solicitant de azil = cetățeanul străin sau apatridul care și-a manifestat voința de a obține o formă de protecție în România, atâta timp cât cererea sa nu a fost soluționată printr-o hotărâre irevocabilă
Forma de protecție = orice formă de protecție acordată de statul român (statut de refugiat, protecție subsidiară, protecție temporară sau protecție umanitară temporară)

1. Statut de refugiat

- forma de protecție recunoscută de statul român cetățeanului străin sau apatrid care îndeplinește condițiile prevăzute în Convenția de la Geneva privind statutul refugiaților

din 28 iulie 1951 (la care România a aderat în 1991)

- se recunoaște, la cerere, cetățeanului străin sau apatridului care, în urma unei temeri bine întemeiate de a fi persecutat pe motive de rasă, religie, naționalitate, opinii politice sau apartenența la un anumit grup social, se afla în afara țării de origine sau respectiv în afara țării în care își avea reședința obișnuită.

2. Protecție subsidiară

- forma de protecție acordată de statul român cetățeanului străin sau apatrid pentru alte motive decât cele din Convenția de la Geneva
- nu îndeplinește condițiile recunoașterii statutului de refugiat, dar există motive temeinice să se creadă că în cazul returnării în țara de origine sau reședință va fi supus unui risc serios (pedeapsa cu moartea / tortură / amenințare serioasă în situații de conflict armat dacă solicitantul este civil)

3. Protecție temporară

- procedură cu caracter excepțional menită să asigure protecție imediată și temporară în cazul unui flux masiv sau a unui flux masiv și iminent de persoane

4. Protecție umanitară temporară

- în perioade de conflicte armate în care România nu este angajată, se acordă persoanelor care provin din zonele de conflict
- în situația în care se constată sau există informații că din zona de conflict urmează să fie înregistrat un alfux masiv și spontan de persoane care au nevoie de protecție
- suspendarea procedurilor de azil pentru persoanele care provin din zonele de conflict și urmează să beneficieze de protecție umanitară temporară
- se acordă pe o perioadă determinată, nu mai mare de 2 ani
- beneficiarii protecției umanitare temporare pot depune cerere de azil numai după încetarea acestei forme de protecție

Formele de protecție se acordă, la cerere, și membrilor de familie (soț/soție și copii minori necăsătoriți aflați în întreținere)

Cauzele de excludere de la recunoașterea statului de refugiat, de la acordarea protecției subsidiare sau (umanitare) temporare – când există motive serioase să se creadă că solicitantul:

- a comis o infracțiune contra păcii sau crimă de război
- a comis o infracțiune gravă de drept comun în afara României
- a comis fapte contrare principiilor Cartei ONU
- a instigat sau a fost complice la savârșirea faptelor de mai sus
- a planificat, facilitat sau participat la savârșirea de acte de terorism
- constituie un pericol la adresa ordinii publice și siguranței naționale a României – pentru cazurile de protecție subsidiară și protecție (umanitară) temporară

Principalele drepturi ale beneficiarilor statului de refugiat sau protecției subsidiare

- să rămână pe teritoriul României și să beneficieze de documente corespunzătoare pentru dovedirea identității și trecerea frontierei de stat
- să își aleagă locul de reședință și să circule liber
- să fie angajat, să exercite profesii liberale sau să efectueze activități economice în aceleași condiții ca și cetățenii români
- să își transfere bunurile în România
- tratamentul cel mai favorabil prevăzut de lege pentru cetățenii străini în dobândirea de proprietăți mobiliare și imobiliare
- protecția proprietății intelectuale
- asigurări sociale și asigurări sociale de sănătate ca și cetățenii români
- acces la toate formele de învățământ
- tratament egal în ceea ce privește practicarea și instruirea religioasă
- protecția datelor personale
- dreptul la asociere în scop apolitic și nelucrativ, precum și la sindicate profesionale
- acces liber la instanțele de judecată
- la cerere, ajutor rambursabil pe o perioada de maxim 6 luni (cu prelungire de incă maxim 3 luni) dacă din motive obiective este lipsit de mijloacele de existență necesare
- să își stabilească domiciliul legal în România
- la cerere, asistență în vederea repatrierii voluntare

Principalele drepturi ale solicitanților de azil

- dreptul de a rămâne în România pe parcursul procedurii de azil până la expirarea unui termen de 15 zile de la finalizarea procedurii de azil
- dreptul de a fi asistat de un avocat în orice fază a procedurii de azil
- dreptul de a i se asigura, în mod gratuit, un interpret în orice fază a procedurii de azil
- dreptul de a fi consiliat și asistat de un reprezentant al organizațiilor neguvernamentale, române sau străine, în orice fază a procedurii de azil
- dreptul de a fi informat cu privire la drepturile și obligațiile pe care le are pe parcursul procedurii de azil
- dreptul la protecția datelor personale și a oricăror alte detalii în legătură cu cererea sa
- dreptul de a i se elibera un document temporar de identitate
- dreptul de a participa la activități de adaptare culturală
- dreptul de a fi cazat în centrele de primire și cazare ale Oficiului Român pentru Imigrări
- dreptul de a primi gratuit asistență medicală primară și spitalicească de urgență, precum și asistență medicală și tratament gratuit în cazurile de boli acute sau cronice care îi pun viața în pericol iminent
- dreptul de a primi acces la piața forței de muncă în condițiile prevăzute de lege pentru cetățenii români, după expirarea unui an de la data depunerii cererii de azil, dacă solicitantul se mai află în procedura de determinare a unei forme de protecție
- dreptul solicitanților de azil minori de a avea acces la învățământul școlar obligatoriu în aceleași condiții ca și minorii cetățeni români

4. Proiect. Obiective și activități

Prin proiectul ***"Asistență socială și psihologică specifică pentru solicitanții de azil din România"***, Fundația ICAR și-a propus să contribuie la îmbunătățirea calității vieții solicitanților de azil din România (din Centrele Regionale de Cazare și Proceduri pentru Solicitanți de Azil de la București, Galați, Rădăuți, Șomcuta Mare și Timișoara), să le ofere asistență și sprijin curent pentru a depăși probleme sociale și îngrijorările specifice situației de azilant, precum și să acorde asistență specializată pentru persoanele vulnerabile sau traumatizate din rândul lor.

Proiectul ***"Asistență socială și psihologică specifică pentru solicitanții de azil din România"***, având nr de referinta ***ERF/09.01/02.01***, este finanțat prin Programul general "Solidaritatea și gestionarea fluxurilor migratorii", Fondul European pentru Refugiați, Programul anual 2009 și a avut o durată de 15 luni (1 aprilie 2010 – 30 iunie 2011).

Obiectivul general al proiectului este de a contribui la îmbunătățirea calității vieții solicitanților de azil din București, Galați, Rădăuți, Șomcuta Mare și Timișoara prin (1) acordarea de servicii sociale, educaționale și recreative pentru solicitanții de azil din centrele regionale ale Oficiului Român pentru Imigrări din București, Galați, Rădăuți, Șomcuta Mare și Timișoara și prin (2) acordarea de asistență psihologică și socială specializată pentru victimele torturii și relelor tratamente, precum și pentru alte categorii vulnerabile de solicitanți de azil.

Proiectul se adresează *solicitanților de azil* (definiți conform art. 2 b din legea nr. 122/2006 și art. 6 c din Decizia 573/2007/CE) din București, Galați, Rădăuți, Șomcuta Mare și Timișoara, precum și *persoanelor vulnerabile din rândul solicitanților de azil*, prin care se înțelege, conform art. 17, alin. (1) din Directiva 2003/9/CE, „minorii, minorii neînsoțiți, persoanele cu handicap, persoanele în vârstă, femeile însărcinate, părinții singuri cu copii minori și persoanele care au fost supuse torturilor, violurilor sau altor forme grave de violență psihologică, psihică sau sexuală".

Principalele activități ale proiectului constau în consiliere și asistență socială, evaluare și intervenție psihologică, activități educaționale, culturale și recreative. Activitățile au fost derulate în cele cinci centre de cazare ale Oficiului Român pentru Imigrări din București, Galați, Rădăuți, Șomcuta Mare și Timișoara printr-o ***echipă de nouă specialiști (consilieri sociali, consilieri psiho-sociali și psihologi/ psihoterapeuți).***

Activitățile de ***consiliere socială*** pentru solicitanții de azil din centrele regionale de cazare și proceduri din București, Galați, Rădăuți, Șomcuta Mare și Timișoara au presupus: identificarea nevoilor sociale individuale, familiale și de grup din rândul solicitanților de azil, informare cu privire la drepturi și obligații, inclusiv cu privire la normele sociale și juridice din România (contravenții și infracțiuni), activități de conștientizare/ sensibilizare/ informare socio-medicală (reguli de igienă personală,

sănătatea reproducerii, boli cu transmitere sexuală etc.), sprijin și orientare pentru recunoașterea diplomelor și acces pe piața muncii pentru solicitanții de azil cu ședere de peste un an pe teritoriul României, consiliere și susținere în rezolvarea problemelor individuale și/sau familiale etc.

Activitățile educaționale și culturale pentru solicitanții de azil din România au constat în sesiuni/cursuri de orientare socio-culturală și lecții de limba română, vizite ghidate de grup la diverse obiective culturale și participare la spectacole artistice, acces la internet și cursuri de inițiere în utilizarea calculatorului (pentru solicitanții de azil din București).

În cadrul aceluiași proiect, Fundația ICAR a organizat ***activități recreative*** pentru solicitanții de azil din centrele regionale de cazare și proceduri: activități recreative periodice (proiecții de filme, desen, muzica etc.), ***activități festive*** cu ocazia unor zile speciale (Crăciun și Anul Nou, Eid, Mărțișor, Sărbători pascale, Mărțișor, Ziua Femeii, Ziua Copilului, 20 iunie – Ziua Internațională a Refugiatului etc.).

Asistența psihologică specializată pentru victimele torturii și alte categorii vulnerabile din rândul solicitanților de azil a constat în identificarea persoanelor vulnerabile, evaluarea stării de sănătate mintală a acestora, întocmirea planului de intervenție și intervenție psihologică specifică (consiliere psihologică, psihoterapie).

De asemenea, în cadrul aceluiași proiect specialiștii ICAR au oferit și ***asistență specifică*** pentru ***alte persoanele vulnerabile*** din rândul solicitanților de azil din România. După identificarea persoanelor vulnerabile și a nevoilor specifice, specialiștii psiho-sociali ai ICAR din cele 5 centre de cazare ale Oficiului Român pentru Imigrări au oferit sprijin și asistență în dobândirea unor drepturi, asistență și suport pentru persoanele vârstnice, asistență și suport pentru familiile monoparentale, sprijin în asigurarea mijloacelor de subzistență (facilitarea accesului la cantine sociale, găsirea de donații în îmbrăcăminte, încălțăminte etc.). Ei au facilitat accesul beneficiarilor la asistență medicală (consultații, investigații și tratament) pentru persoanele cu boli cronice sau incurabile, pentru minori, femeile însărcinate etc., au intermediat sau i-au dirijat către alte instituții și organizații care oferă servicii sociale adecvate nevoilor lor. Solicitanții de azil minori, însoțiți/neînsoțiți au beneficiat de facilitarea accesului la educație, de consiliere și orientare școlară și profesională, de educație extracurriculară și de pregătire suplimentară a lecțiilor și temelor pentru acasă la cerere. Minorii cu probleme de comportament, dificultăți de adaptare, victime ale abuzurilor etc. au fost îndrumați către psihologii ICAR pentru asistență psihologică adecvată.

Până în iunie 2011 echipa ICAR a obținut următoarele rezultate:

- peste 530 de solicitanți de azil au beneficiat de consiliere socială și peste 1.100 de ședințe de consiliere socială au fost derulate
- peste 930 de sesiuni educaționale și de orietare culturală desfășurate
- 64 de vizite ghidate la diverse obiective culturale organizate
- peste 350 de activități recreative periodice desfășurate

- peste 25 activităţi festive organziate
- peste 600 de solicitanţi de azil au participat la activităţi educative, culturale şi recreative
- 17 minori neînsoţiţi au beneficiat de asistenţă specifă şi peste 200 de şedinţe de consiliere psiho-socială pentru minori neînsoţiţi au fost desfăşurate
- 6 familii monoparentale au primit asistenţă conform nevoilor şi peste 50 de şedinţe de consiliere psiho-socială pentru familii monoparentale au fost derulate
- 92 de victime ale torturii sau altor rele tratamente din rândul solicitanţilor de azil au beneficiat de asistenţă şi peste 480 de şedinţe de consiliere psihologică/ psihoterapie au fost susţinute
- peste 190 de alte persoane vulnerabile din rândul solicitanţilor de azil au beneficiar de asistenţă specifică şi peste 450 de şedinţe de consiliere psiho-socială pentru categorii vulnerabile au fost derulate

5. Metodologie. Bune practici

Activităţile şi tehnicile folosite de personalul de specialitate al proiectului provin din sfera serviciilor sociale, psihologice, educaţionale şi cuprind metode precum: ancheta socială, informare, consiliere şi sprijin, observaţii directe, interviuri, metode instructiv-educative, prezentări, analize, vizite ghidate la obiective culturale, discuţii libere, jocuri de grup, artterapia, tehnici de relaxare, terapia congnitiv-comportamentală etc.

Aceste metode au fost folosite atât ca tehnici de sine stătătoare, cât mai ales adaptate şi combinate în funcţie de specificul individului şi al grupului, nevoile şi problemele identificate, precum şi solicitările sau feedback-ul primit din partea beneficiarilor.

Metodologia aleasă şi activităţile derulate au avut în vedere dificultăţile emoţionale ale solicitanţilor de azil – cauzate de stresul adaptării la o cultură/ societate nouă, incertitudinea şi aşteptarea prelungită în cadrul procedurii de azil, rutina, demotivarea, grija pentru familia rămasă acasă – urmărind să amelioreze tensiunea emoţională şi să restabilească un confort psihic beneficiarilor.
În desfăşurarea activităţilor s-a ţinut de asemenea cont de barierele lingvistice dintre consilierul social/ psihologic şi beneficiar(i). Astfel, au fost alese acele activităţi şi metode care să diminueze aceste bariere sau care să implice şi alte forme de comunicare.

În continuare vom prezenta mai detaliat câteva exemple de tehnici şi metode folosite în derularea activităţilor cu grupul ţintă al proiectului, cu accent pe adaptarea tehnicilor şi metodelor consacrate la specificul categoriei de beneficiari – solicitanţii de azil în România.

Artterapia (terapia prin desen)

Terapia prin desen este un mijloc de exprimare a trăirilor și a conflictelor interioare, o modalitate de diminuare a tensiunii emoționale acumulate și de exteriorizare a emoțiilor.

Obiective urmărite:

- exprimarea sentimentelor, a gândurilor, a conflictelor interioare
- eliberarea tensiunii emoționale
- îmbunătățirea încrederii și a imaginii de sine
- descoperirea și amplificarea aptiudinilor artistice
- conștientizarea și dezvoltarea creativității
- diminuarea stresului

Descriere:
Terapia prin desen s-a dovedit a fi o metodă ideală de comunicare și exteriorizare a sentimentelor în cazul beneficiarilor noștri. În felul acesta am eliminat una dintre cele mai pregnante bariere și anume bariera lingvistică. Prin desen am "vorbit" toți aceeași limbă.

Cel mai exteriorizat sentiment a fost, fără a fi greu de anticipat, dorul de casă, de familie, de țară.

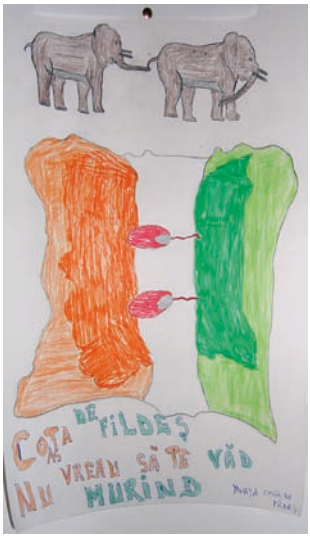

Pe lângă dragostea de țară, omul mai nutrește și alte sentimente de dragoste. Așadar, dragostea romantică și-a facut și ea apariția în suflete și pe foile de desen.

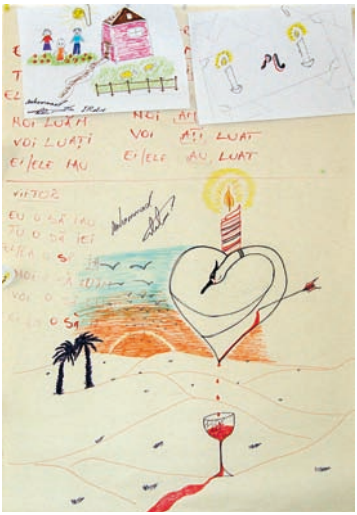

Alte desene "povestesc" realitățile indezirabile ale țărilor de proveniență ale solicitanților de azil, făcând cunoscută situația țării lor, acaparată de conflicte, războaie, lipsa dreptului la liberă exprimare și la educație, proiectându-și în același timp atât visele cât și dorința de libertate pentru a putea îndeplini aceste vise.

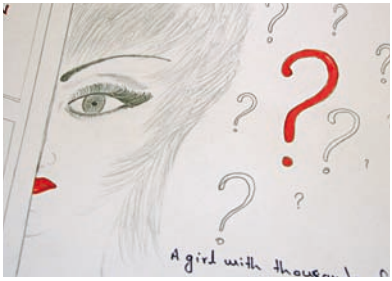

Metode utilizate

- desenul sau pictura
- dialogul (explicația desenelor)
- lucrul individual și în echipă

Materiale necesare

- bloc de desen
- creioane colorate
- creioane cariocă
- acuarele și pensule

Observații și concluzii

Desenele beneficiarilor au fost expuse pentru câteva zile în cadrul unei expoziții la Complexul Muzeal de Științele Naturii, dar și permanent în incinta centrului de cazare, unde au putut fi văzute și apreciate de personalul centrului, de ceilalți colegi și de vizitatori. Acest lucru a facut să ne atingem unele obiective propuse deoarece aprecierile primte au contribuit la îmbunătățirea încrederii și a imaginii de sine, cât și la descoperirea și dezvoltarea potențialului interior.

Carmen Dumitrașcu
Consilier psiho-social, Galați

Exerciții/jocuri de grup pentru facilitarea interacțiunii și cunoașterii între solicitanții de azil, din culturi și etnii diferite

Diferențele cultural-religioase și relațiile politico-istorice existente între țările de provenienţă ale solicitanților de azil, locuitori ai aceluiași cămin, la care se adauga situația prezentă delicată în care se află în România, determină tensiuni între grupuri etnice diferite și chiar între membrii aceluiași grup.

Pentru facilitarea intercunoașterii și comunicării între aceștia se pot utiliza anumite jocuri, punându-se accent pe modul de alcătuire a grupului. Acesta va trebui să fie unul omogen, ținându-se cont de particularitățile culturale și de caracteristici cum ar fi: nivelul de educație/cunoașterea alfabetului (important atunci când instructajul exercițiului presupune scrierea sau citirea anumitor cuvinte), cunoașterea de către toți participanții a unei limbi comune (realizarea exercițiului va fi mai puțin productivă, daca traducerea se va face în mai multe limbi – se acceptă folosirea interpretului între conducator și grup), gradul de inteligență, vârsta, sexul participanților etc.

Exercițiul 1

Obiective urmărite
- descoperirea și exprimarea propriilor stări sufletești
- conștientizarea reactivității individuale la diverse situații

Dimensiunea grupului: 5 – 10 participanți.
Durata: aproximativ 25 de minute, în funcție de numărul de participanți.

Descriere
Conducătorul îi va invita pe participanți să se miște în voie prin cameră, fără să se ciocnească. La stop, participanții se vor opri pentru următoarele instrucțiuni:

a) Formarea a două grupuri: de o parte cei buni – sau care se consideră buni, iar de partea cealaltă cei răi. Cei buni sunt invitați să explice de ce se consideră buni. Același lucru fac și cei răi.

b) Participanții sunt rugați din nou să se miște în voie prin cameră. Din nou stop. De o parte se vor grupa cei care se simt fericiți, iar de cealaltă cei triști. Apoi fiecare își explică alegerea.

c) Din nou se mișcă toți în voie prin cameră. Un nou stop. De o parte cei oprimați, iar de cealaltă parte opresorii (ce se consideră opresori). Apoi fiecare își explică alegerea.

Observații și concluzii
În timpul discuției finale, conducătorul va încerca să scoată la suprafață stări sufletești și emoții, proiecții ale comportamentelor și ale gândurilor și atitudinilor experimentate.

Exercițiul 2

Obiective urmărite
- conștientizarea propriei persoane
- căutarea unor soluții pentru a se realiza în viitor

Mărimea grupului: 6 – 12 participanți.
Durata: 40 – 60 de minute.

Descriere
Conducătorul îi așază pe toți în cerc. Distribuie fiecăruia o foaie de dimensiuni egale și un creion. Cere să se împartă foaia în trei părți și să se scrie următoarele: cum sunt astăzi, cum voi fi mâine și, în centru, ce pot să fac să schimb ceva. Pe verso: „Care este problema mea?”. Fiecare participant va trebui să citească și să comenteze propria lucrare. Discuție finală liberă (despre propria lucrare sau a celorlalți).

Observații și concluzii
La început conducătorul nu va trebui să comenteze lucrările. Va observa în schimb cine a reușit să se analizeze mai bine, cine a fost mai atent la lucrarea altuia și cine a reușit să contribuie mai mult la acceptarea și elaborarea observațiilor altora.

Exercițiul 3

Obiective urmărite
- încurajarea manifestării libere a propriilor dorințe de schimbare
- conștientizarea propriilor nevoi și interdicții

Mărimea grupului: 10 – 15 participanți.
Durata: cel puțin o oră, în funcție de numărul de participanți.

Descriere
Participanții, așezați în cerc, vor fi invitați să dea frâu liber imaginației și propriilor idei.

Conducătorul va spune: „Dacă fiecare dintre voi ar vrea să-și schimbe viața, să o facă mai activă, iar pentru asta ar fi de ajuns să exprimați o dorință, care sunt lucrurile pe care ați dori să le faceți? Scrieți pe foaia de hârtie primele zece idei care vă vin în minte, chiar și cele mai absurde și imposibile".

La sfârșitul elaborării textului, fiecare participant trebuie să-și exprime verbal propriile fantezii. Va urma apoi o discuție la care fiecare va fi încurajat de către ceilalți participanți să-și înfrunte propriile dorințe.

Observații și concluzii
Conducătorul, dacă dă sfaturi, nu va trebui să definească conceptul de schimbare, ci participantul însuși trebuie să-l definească, cu trăsăturile lui calitative și cantitative.

Fanteziile și ideile exprimate sunt manifestări ale nevoilor și impulsurilor necunoscute: explicarea îi va ajuta să le accepte și să-și conștientizeze interdicțiile.

Fanteziile, tocmai datorită conținuturilor speciale, nu trebuie să fie niciodată obiectul evaluării morale sau judecăților critice, pe timpul discuției, nici din partea conducătorului și nici din partea participanților.

Experiența va putea fi cu atât mai semnificativă cu cât este adaptată la un grup de participanți cu vârste apropiate.

Gabriela Ionescu,
Consilier psiho-social, București

„Patru pătrate”

Tehnica ce poartă denumirea „Patru pătrate” poate fi utilizată pentru a media un contact verbal între membrii grupului, pentru eliminarea tensiunilor şi inhibiţiilor şi pentru o mai bună intercunoaştere a membrilor grupului.

Obiective urmărite
Această tehnică are ca obiectiv o mai bună intercunoaştere a membrilor unui grup şi destinderea atmosferei din cadrul grupului.

Materiale necesare
Sunt necesare o coală A4 şi un pix/creion pentru fiecare dintre membrii grupului.

Descriere
Se împarte fiecărui membru al grupului un pix şi o coală A4. Fiecare persoană împarte coala în patru pătrate egale (prin plierea foii pe orizontală, iar apoi pe verticală) sau prin trasarea unor linii. În pătratul din partea stângă sus fiecare persoană va enumera hobby-urile sale, în pătratul din partea dreaptă sus va fi scris locul preferat de pe pământ (în care presoana a fost sau îşi doreşte să ajungă), în pătratul din partea stângă jos persoana trebuie să răspundă la întrebarea: „Dacă ai fi un animal, care ar fi acela şi de ce?”, iar în pătratul din partea dreaptă jos persoana persoana va enumera cele mai importante valori ale sale, după care se ghidează în viaţă.

Aceste patru pătrate reprezintă o caracterizare a propriei persoane prin intemediul acestor sarcini, iar persoana se dezvăluie celorlalţi atât cât se simte confortabil să o facă.

Se acordă aproximativ 10-15 minute pentru ca fiecare, individual să răpundă pe foaia primită la toate întrebările. După ce toţi membrii grupului au finalizat sarcina, fiecare va citi ce a scris în primul pătrat din partea stângă sus, ce hobby-uri are, iar la final se caută punctele comune regăsite la mai mulţi membrii ai grupului. Astfel vor constata ca au hobby-uri, idealuri sau valori comune. În acest mod se va proceda cu fiecare rubrică în parte.

Observaţii şi concluzii
După o activitate de acest fel, persoanele constată că se cunosc mai bine, că grupul este mai omogen şi că în acelaşi timp s-au relaxat.

Evelina Ţincu
Consilier social, Timişoara

Tehnici de management al conflictului

Oricine poate manifesta un comportament sau o deprindere care poate genera disconfort și chiar conflicte cu colegii. Este cu atât mai probabil ca aceste conflicte să apară atunci când colegii sunt persoane care provin din culturi diferite, care au fost educați să valoreze anumite gesturi, iar pe altele să le dezaprobe.

Obiective urmărite
Exercițiile urmăresc, pe de o parte, să observăm și să controlăm propriile surse de iritare a colegilor, iar pe de alta parte să cultivăm toleranța față de cei care nu reușesc să facă același lucru.

Materiale necesare
- foi de hârtie
- pixuri/ creioane

Descriere
Exercițiile următoare se pot derula într-un grup format din minim 3 persoane.

Exercițiu 1. "Comportamente care mă stresează"

Instrucțiunile care se dau grupului sunt următoarele: "Fără să vă consultați cu ceilalți colegi, scrieți pe foaia de hârtie din față mai multe comportamente pe care le-ați remarcat la cei din jurul dumneavoastră și care vă fac să nu vă simțiți confortabil. Argumentați în ce condiții vă deranjează acel comportament (de ex.: doar atunci când este folosit prea des, doar atunci când îmi este adresat mie sau persoanelor dragi, atunci cand se manifestă într-un moment în care sunt ocupat cu altceva etc.) și de ce vă face să vă simtiți stânjeniți/nervoși/agitați. În fața mea, am o foaie cu 20 de comportamente care, de obicei, sunt respinse de către societate. Persoana care va scrie cele mai multe comportamente care nu se găsesc pe această foaie, va primi locul 1; persoana care va scrie cele mai multe comportamente care se gasesc pe aceasta foaie va primi locul 2."

Pe foaia moderatorului vor fi cuprinse comportamente ca: discuții permanente despre bani, atitudine negativă, râset iritant, lamentări permanente etc. Câștigătorilor li se vor înmâna diplome simbolice și se va trece la exercițiul 2.

Exercițiu 2. "Reacțiile mele la situațiile care mă stresează"

Participanții sunt în curajați să scrie, pentru fiecare exemplu de pe foaia lor, modul în care au reacționat în acel moment, la situația care îi stresa. După ce toți au terminat, se va da cuvântul, pe rând, fiecărui participant, pentru a relata cum reacționează el la situațiile stresante. Se trece, apoi, la exercițiul 3.

Exercițiu 3. "Unde greșesc? Pot fi mai tolerant în unele situații"

Participanții sunt invitați să-și analizeze reacțiile și să spună unde anume cred ei că au greșit. Apoi, va urma o discuție condusă de către moderator, unde toți participanții pot interveni. Se vor propune reacții mai tolerante, pentru fiecare caz care a fost prezentat și se vor discuta avantajele unei atitudini tolerante. De asemenea, participanții vor fi întrebați dacă, după ce au ascultat exemplele prezentate, au regăsit printre acestea comportamente pe care ei înșiși le practică.

Observații și concluzii
În final, moderatorul poate ține o scurtă prezentare despre tehnici de management al conflictului, ascultare activă, tehnici de control al emoțiilor negative, eliberarea de stress, tehnici de refacere a relațiilor deteriorate. Este important, de asemenea, ca moderatorul să insiste asupra faptului că, pentru evitarea creării unui mediu conflictogen, fiecare persoană trebuie să-și aducă aportul de energie pozitivă și toleranță. Dincolo de comportamentele iritante care sunt specifice fiecarui individ în parte, trebuie conștientizat faptul că medii de viață diferite întipăresc comportamente diferite, în interiorul fiecărui individ. Fiecărui solicitant de azil îi va fi mai ușor să managerieze un conflict atunci când va fi dispus să accepte diferențele culturale și să dezvolte strategii personale de a convieți cu persoane care sunt pur și simplu diferite.

Este bine ca moderatorul să dea exemple de atitudini care sunt acceptate social în anumite culturi, iar în altele sunt dezaprobate (ex: greșeala diplomatică a Secretarului de Stat Hillary Clinton, când, cu ocazia unei vizite în Japonia, după cutremurul din Martie 2011, i-a strâns mâna împăratului și a sărutat-o pe ambii obraji pe împărătească).

Oana Redinciuc
Psiholog, Rădăuți

Activitățile culturale și recreative

Activitățile culturale și recreative reprezintă una dintre cele mai importante activități pentru solicitanții de azil, necesare pentru menținerea unui echilibru emoțional optim pe parcursul perioadei, destul de dificile, a procedurii de azil.

Obiective urmărite

- eliminarea tensiunii emoționale
- deconectarea de la rutină
- îmbunătățirea capacității de adaptare
- schimbarea percepției asupra problemelor și a situațiilor dificile de viață
- îmbunătățirea socializării și a capacității de integrare în grup

Descriere

Activitățile culturale/ recreative au fost, de departe, cele mai apreciate și dorite activități desfășurate pe parcursul proiectului. Ele au constat în excursii, plimbări, vizite, vizionări de filme, picnicuri, activități sportive, sărbătorirea unor evenimente și multe altele.

De cele mai multe ori, aceste activități au fost o îmbinare a momentelor de recreere cu învățarea unor lucruri noi, descoperirea unor locuri deosebite, trăirea unor senzații și emoții intense.

Incursiunile în istoria locurilor țării noastre au fost, nu numai un bun prilej de relaxare dar și o importantă lecție de orientare culturală.

Alte activităţi recreative au constituit expresia creativităţii şi talentului beneficiarilor noştri. În acelaşi timp au reprezentat şi o modalitate de exteriorizare şi transpunere, în creatiile lor, a sentimentelor şi trăirilor interioare.

Ca mijloc de recreere am folosit şi "terapia" prin dans, care este foarte folosită şi apreciată în toate ţările şi culturile, astfel că am profitat şi noi cu diverse ocazii, de efetele sale benefice.

De efecte terapeutice am beneficiat și de pe urma activităților sportive, care ne-au ajutat să eliminăm energia negativă și să ne încărcăm cu cea pozitivă, să experimentăm lucruri noi, să socializăm și să ne facem noi prieteni.

Dupa cum bine se știe, sportul este și un bun antidot pentru stările apatice și depresive și un bun mod de a ne păstra veseli și sănătoși.

Metode utilizate

- dialogul
- desenul
- lucrul manual
- muzica
- dansul
- sportul
- vizita ghidată

"Materiale" necesare

- buna dispoziție
- deschidere spre lucruri noi
- dorința de implicare

Observații și concluzii

Așa cum am menționat chiar de la început, activitățile culturale și recreative reprezintă o necesitate pentru această categorie de beneficiari. Cazarea în centru a solicitanților de azil aduce cu sine o rutină apăsătoare, cunoscut fiind și faptul că timp de un an aceștia nu au drept de muncă. O altă situație aducătoare de probleme, îngrijorări, incertitudini, răbdare pusă la încercare o reprezintă și procedura de azil, de cele mai multe ori lungă și tensionantă. Însă cel mai dureros aspect este conturat de dorul și grija față de familia rămasă acasă.

Așadar procesul de adaptare și integrare într-o societate nouă, cu limbă și cultură diferite, este mai mult decât solicitant din toate punctele de vedere, dar mai ales emoțional. Deși activitățile culturale/ recreative nu pot rezolva toate problemele acestor beneficiari, cu siguranță își aduc aportul în reducerea disconfortului emoțional și în îmbunătățirea capacității de adapare.

Carmen Dumitrașcu
Consilier psiho-social, Galați

„Două adevăruri și o minciună”

Această tehnică poate fi utilizată pentru intercunoașterea celorlalți, pentru stimularea comunicării în grup și dezvoltarea spontaneității.

Obiective urmărite
Tehnica ce va fi descrisă mai jos are ca și obiectiv cunoașterea experiențelor celorlalți.

Materiale necesare
Sunt necesare foi de hârtie și un pixuri/creioane.

Descriere
Se recomandă ca la această activitate să participe aproximativ 6-10 persoane, care apoi se împart în două grupe egale. Cele două grupe adversare vor sta față în față. Va exista și un mediator, care va avea sarcina de a puncta răspunsurile fiecărui grup.

Fiecare dintre membrii grupului trebuie să se gândească la trei afirmații despre ei înșiși, dintre care două să fie adevărate iar una să nu fie adevărată. Spre exemplu: „Culoarea mea preferată este albastrul.” Sarcina grupului adversar este aceea de a identifica dintre cele trei afirmații pe cea neadevărată pentru obținerea unui punct. Este important ca afirmația neadevărată să fie notată pe hârtie pentru a fi utilizată pentru verificarea răspunsului dat de celălalt grup. Afirmațiile vor fi rostite alternativ de membrii celor două grupe. Mai exact, începe o persoană din grupul 1, continuă o persoană din grupul 2, din nou o persoană din grupul 1 și așa mai departe. La final se cumulează punctele obținute de fiecare grup în parte. Este important ca membrii grupului să fie inventivi astfel încât dintre afirmațiile făcute să fie dificil de identificat minciuna.

Observații și concluzii
Pentru această activitate nu există o limită de timp și poate continua atât timp cât membrilor grupului le face plăcere. Este o ocazie extraodinară de destindere, intercunoaștere și nu în ultimul rând de distracție.

Evelina Țincu
Consilier social, Timișoara

Exerciții și jocuri de grup pentru facilitarea comunicării

Obiectivele urmărite prin jocurile de grup utilizate au fost de a contribui la dezvoltarea abilităților de comunicare a solicitanților de azil, la comunicarea și integrarea în grup, la acceptarea regulilor de grup sau la facilitarea spontaneității.

Jocul „Povestea mea"

Obiective urmărite:

- comunicare – să ne cunoaștem mai bine/ să îi cunoaștem mai bine
- dezvolatarea sentimentului de încredere și compasiune

Metode utilizate: dialogul, povestirea

Durata: peste 20 minute

Descriere

Exercițiul poate fi derulat cu orice număr de jucători. Spune-le persoanelor să se grupeze în 4 sau 6 și să spună fiecare pe rând câte o poveste din țara de origine (legendă/ basm etc.). Cine nu cunoaște nicio astfel de poveste va trebui să relateze o întamplare din viața personală, o întamplare care i-a schimbat cursul vieții sau l-a marcat profund.

Moderatorul poate folosi întrebări ajutătoare, precum:

- La ce varsta ai început să mergi la școală?
- Te-ai dus duminica la școală sau ai avut un alt tip de educație religioasă?
- Ai muncit când ai fost copil?
- Ce jocuri erau preferatele tale?
- Ai fost nevoit să ai grijă de frați și de surori?

Observații și concluzii

La sfârșitul jocului moderatorul va pune întrebari pentru debriefing, evaluare și chestionare. Participanții vor fi rugați să spună ce au considerat că a fost interesant și să compare diferitele copilării, influențele negative și mediul social sau politic care a prelevat asupra lor.

Jocul „Chelnerul"

Obiective urmărite:

- comunicare
- învățare formule politicoase de adresare, maniere în restaurant
- învățare diverse sortimente de mâncare în limba română și mâncăruri tradiționale

Materiale necesare: scaune, un meniu scris în limba română (eventual cu unele imagini orientative) cu anumite feluri de mâncare încadrate în – felul I, felul II, desert, băuturi etc.

Durata: peste 20 minute

Descriere
Jucătorii stau așezati pe scaune în cadrul unui cerc. Cel care a fost desemnat chelner trece pe rând pe la fiecare participant pentru a prelua comanda. Apoi iese din încăpere pentru a reveni cu comenzile așa-zișilor clienți. În timp ce servește, îi spune fiecărui client ce i-a adus pe tava imaginară. Chelnerul care a greșit comanda este înlocuit, iar cel care a reținut cel mai mare număr de comenzi este câștigător.

Jocul „Ba da/ ba nu"

Obiective urmărite
- spărgător de gheață
- comunicare
- dezvoltarea limbajului în limba română

Durata: peste 20 minute

Descriere
Jucătorii stau în cerc, iar o persoană este aleasă să înceapă jocul, punând întrebări beneficiarului din dreapta sa ce solicită răspunsuri de tipul "da/nu". Cel din urmă trebuie să evite să dea astfel de răspunsuri banale și să încerce să ofere răspunsuri logice și cât mai dezvoltate (începând de la "cred/posibil/am fost, dar mi-a placut mai mult" etc.). Daca cel care dă replica greșește, atunci va trebui să preia responsabilitatea de a pune întrebări pertinente pe care să le adreseze în continuare unei persoane specifice din grup.

Observații și concluzii
În cadrul acestui joc se poate alege o temă anume de discuție astfel încât răspunsurile posibile să fie epuizate mai repede și să fie solicitată imaginația și bagajul de cunoștințe al jucătorilor pentru a putea oferi răspunsuri.

Ioana-Delia Rusu
Consilier social, Rădăuți

Consilierea socială de grup

Obiective urmărite

- informarea solicitanților de azil cu privire la drepturile și obligatiile pe care le au
- prevenirea și combaterea unor comportamente nepotrivite/ antisociale

Metode folosite

- prezentare
- dialog, discuții libere

Descriere

Consilierea socială de grup s-a realizat în centrele de cazare și proceduri pentru solicitanții de azil din România, de la București, Galați, Rădăuți, Șomcuta Mare și Timișoara, de către personalul de specialitate (consilierii sociali, consilieri psiho-sociali).

În urma nevoilor de informare și consiliere identificate de consilierii sociali, aceștia au realizat periodic, în funcție de cerințe și necesități, sesiuni de consiliere socială de grup. Principalele teme ale consilierii sociale de grup au fost:

- drepturile și obligațiile solicitanților de azil în cursul procedurii de azil
- regulamentele de ordine interioară ale centrelelor de cazare
- informații preliminare despre România
- norme sociale și reguli de politețe în societatea românească
- posibilitatea continuării studiilor
- condiții pentru accesarea pieței muncii, aspectele legislative în materia dreptului muncii
- reguli de igienă, sănătatea reproducerii și metode de contracepție etc.
- consecințe legale, medicale, sociale ale consumului de droguri
- riscurile pe care le presupune fenomenul migrației ilegale

Observații și concluzii

Consilierul social trebuie să aibă o atitudine centrată pe individ, să manifeste respect pentru diversitate, să încerce să ofere soluții ținând seama de nevoile specifice ale solicitanților de azil. Aceștia trebuie să aibă acces la informație corespunzător nivelului lor de pregătire intelectuală/ educațională.

Consilierea socială de grup ca tehnică de lucru prezintă o serie de avantaje:

- oferă un context social interpersonal în care să se lucreze asupra problemelor
- determină individul să privească în perspectivă și să inteleaga similaritățile și diferențele prin raportare la ceilalți
- formează un sistem de sprijin pentru fiecare dintre indivizi
- creează ocazii de învățare și exersare a abilităților de comunicare interpersonală

Silvia Berbec
Consilier social, București

Recomandări pentru consilierea socială a solicitanților de azil

Obiectivele consilierii sociale sunt de a ajuta solicitanții de azil în procesul de dezvoltare, de a-i ajuta să devină persoane cu funcționalitate deplină, să (re)dobândească încredere în sine, să dezvolte resurse interne pentru depășirea problemelor de viață.

Sarcina consilierii este aceea de a oferi clientului posibilitatea de a explora, de a descoperi și de a-și clarifica modurile de trai cu resurse mai multe și bunăstare mai mare.

Consilierii sociali trebuie să fie capabili să asculte, să observe și să răspundă. Pentru aceasta ei au nevoie de abilități specifice: abilități de a aștepta, de a specifica, de a confrunta, de a personaliza, de a rezolva probleme și a planifica acțiuni. Câteva calități pe aceștia trebuie să le dețină sunt:

- empatia sau înțelegerea, efortul de a vedea lumea prin ochii celuilalt;
- respectul (încrederea în capacitatea celuilalt de a rezolva problema);
- concretețea sau specificitatea (cel consiliat să-și reducă astfel confuziile);
- autocunoașterea și autoacceptarea;
- autenticitatea în relațiile cu clienții;
- congruența (limbajul verbal se potrivește cu cel non-verbal)

Condițiile de desfășurare a unei bune consilieri sunt:

- Empatia se poate defini ca "intrare/pășire" în lumea interioară a unei alte persoane, cu scopul de a înțelege gândurile, sentimentele, comportamentele și semnificațiile pe care pe care persoana respectivă le atribuie unor evenimente. În același timp, consilierul rămâne însă el însuși, empatia nepresupunând identificare. Nivelul empatiei este strâns corelat cu gradul în care clientul reușește să-și exploreze lumea interioară.

- „Căldura" nonposesivă se exprimă în general prin: limbajul trupului (postură, proximitate, spațiu personal, contact vizual), cuvinte și vorbire (tonul, tipul cuvintelor etc.), congruența acestora. Orice nepotrivire a cuvintelor cu limbajul nonverbal creează confuzie. Căldura și apropierea trebuie utilizate cu maximă atenție. Cineva foarte „rece", distant, cinic și neîncrezător se poate simți amenințat în fața unei persoane care se arată „caldă" și plină de afecțiune. Căldura și apropierea sunt atributele care înlesnesc formarea alianței de lucru dintre client și consilierul social.

- Autenticitatea reprezintă gradul în care consilierul este el însuși în cadrul relației cu clientul. Ca bază a comunicării, autenticitatea este în același timp o precondiție a empatiei care încurajează clientul să se exploreze și să fie, la rândul lui, sincer și deschis.

- Acceptarea este o altă condiție esențială în consiliere. Ea conține implicit o alta, și anume cea a recunoașterii unicității persoanei. Acceptarea este cadrul necesar schimbării. Consilierii au în general grade diferite de acceptare care pot varia de la zi la zi sau de la client la client. Dacă acceptăm oamenii așa cum sunt ei, la rândul lor, aceștia ne vor accepta pe noi așa cum suntem.

Anamaria Petrean
Consilier psiho-social, Șomcuta Mare

Evaluarea psihologică prin interviu a solicitanților de azil

Evaluarea psihologică este demersul prin care un profesionist calificat, de obicei un psiholog sau un asistent social, folosește tehnici și instrumente psihologice pentru a afla fie despre modul în care o persoană funcționează în prezent, fie pentru a prezice comportamentul și funcționarea ei în viitor. Scopul general al evaluării psihologice este diagnosticul și evaluarea caracteristicilor psihologice sau proceselor psihice și/ sau evaluarea eficacității intervențiilor. În urma evaluării psihologice se stabilesc planurile de intervenție personalizate și adaptate fiecărui caz în parte în vederea reducerii simptomelor și îmbunătățirii calității vieții persoanei.

Marea majoritate a solicitanților de azil sunt persoane care prezintă simptome anxioase. În afară de eventualele traume suferite în țara de origine, aceste persoane au trecut prin stresul migrației, se află într-o țara străină unde se vorbește o limbă pe care nu o cunosc; întâlnesc apoi oameni pe care îi văd pentru prima dată și care le pun multe întrebări foarte personale; cultura europeană și normele sociale le sunt multora de neînțeles sau chiar de neacceptat. În aceste condiții solicitantul de azil este temător și suspicios față de orice persoană cu care vine în contact.

Teama de a nu "greși" în declarații, de a nu spune lucruri despre care ei cred că ar putea influența negativ procedura de azil, îi fac pe mulți solicitanți de azil să fie reținuți în comunicarea cu persoane pe care nu le cunosc. Traume sau torturi suferite în țara de origine pot fi trecute sub tăcere dacă statutul, respectul, stima și imaginea de sine a intervievatului ar avea de suferit. Relația terapeutică cu această categorie de clienți se construiește în timp iar câștigarea încrederii solicitantului de azil este esențială. Este nevoie de mult tact și răbdare din partea specialistului pentru a putea realiza o evaluare cât mai completă din punct de vedere psihologic.

Obiective urmărite

- evaluarea personalității
- identificarea eventualelor simptome psihopatologice
- evaluarea proceselor cognitive (gândire, memorie, atenție)
- evaluarea comportamentului interpersonal
- identificarea traumelor, expunerii la violențe, torturi, alte rele tratamente

Condiții de desfășurare a interviului de evaluare

Locul și timpul în care se desfășoară interviul de evaluare va fi ales astfel încât să respecte câteva condiții:

- încăperea va respecta confidențialitatea solitantului de azil, interviul se va desfășura într-o cameră în care se află numai solicitatul de azil și specialistul, unde să nu existe suspiciunea că cineva din exterior ar putea asculta conversația sau ar putea intra pe neașteptate;

- încăperea să fie bine luminată și aerisită, fără gratii la ferestere care ar putea sugera o camera de detenție, cu mobilier minimal, confortabil;
- intervievatul va fi așezat într-un loc din care poate avea sub observație toată încăperea inclusiv ușa, locul care îi inspiră o deplină securitate, dar și control asupra oricărui lucru din cameră;
- intervievatul va fi informat că poate cere pauze sau întreruperea interviului oricând dorește;
- interviul va avea loc de preferat în prima parte a zilei cand solicitantul de azil este mai odihnit iar ședința din ziua respectivă nu va depăși 60 de minute.

Desfășurarea evaluării psihologice

a) La începutul interviului de evaluare

Specialistul se prezintă menționând informații complete despre identitatea sa, specializarea, statutul și rolul său. Specialistul va informa intervievatul foarte clar despre:

- responsabilitățile și limitele pe care specialistul le are;
- obiectivele și scopurile interviului;
- modul de desfășurare al interviului (timp, eventuale proceduri folosite etc.);
- limitele confidențialității;
- posibilele consecințe/concluzii ale evaluării psihologice;

Este necesar consimțământul verbal al solicitantului de azil pentru continuarea evaluării.

b) Desfășurarea interviului

Interviul va incepe cu intrebări deschise care vor aborda teme generale, iar pe baza informațiilor obținute vor fi identificate și explorate alte detalii.

Ordinea înterbărilor va fi aleasă cu atenție. Interviul va începe abordând teme mai puțin sensibile (ex. Care sunt condițiile de viață actuale, relațiile cu alți solicitanți de azil etc.). Numai după ce a fost construită o relație terapeutică solidă, bazată pe încredere se va trece la subiecte mai sensibile/ dureroase pentru pacient. Acest proces se poate desfășura în mai multe ședințe.

c) Încheierea ședinței

Ședința se va încheia într-o notă relaxată, optimistă astfel încăt încărcătura emoțională din timpul ședinței să se diminueze.

Înainte de a încheia ședința, intervievatul va fi întrebat dacă are întrebări sau daca vrea să mai adauge ceva la cele discutate.

Observații și concluzii

Cîteva recomandări pentru specialiști (vezi și ”Protocolul de la Istambul”, cap.IV):

- Creati o atmosferă de încredere, onestitate și empatie, arătați înțelegere față de

experiențele de viață și suferințele intervievatului.

- Țineți cont de normele culturale și credințele solicitantului de azil.
- Adaptați comunicarea, construcția frazelor și vocabularul capacității de înțelegere a solicitantului de azil.
- Încurajați credințele religioase ale solicitanților de azil; ele pot fi resurse importante implicate în mecanismele de coping.
- Creați oportunități pentru a pune întrebări și dați timp intervievatului pentru discutarea temelor de interes pentru el.
- Formulați întrebări deschise.
- Evitați instrucțiunile și întrebările autoritare.

Anca Bucur
Psihoterapeut, București

Ameliorarea dificultăților de somn

Viața omului se desfășoară în cicluri zi-noapte și în mod obișnuit ne petrecem 2/3 din timpul acestui ciclu în stare de veghe, fiind activi în timpul zilei și 1/3 în stare de somn/odihnă în timpul nopții. Creierul nostru are un centru care controlează acest ciclu. Durata ciclului somn-veghe diferă considerabil de la un individ la altul. Implicit nevoile de somn ale oamenilor sunt foarte diferite (4-11 ore e normal cu o medie de 7 ore) și depind de vârstă. Copiii dorm mai mult decat adulții, iar adulții dorm mai mult decât persoanele la vârsta bătrâneții.

Dificultățile de somn se pot datora anxietății sau durerilor cronice. Oamenii nu pot adormi sau tind să se trezească în mod repetat în timpul nopții. Când sunt extenuați, adorm târziu în noapte, înaintea zorilor și dorm pană dimineța târziu sau chiar până la prânz. Acest mod se a dormi se poate generaliza provocînd pierderea relațiilor sociale și a timpului de lucru.

Există multe cauze posibile ale dificultăților de somn; probleme psihologice sau de stres întâlnim în majoritatea cazurilor. Multe forme ale insomniei pot apărea, dar dificultățile de adormire și somnul fragmentat sunt cele mai frecvente.

Recomandări pentru ameliorarea somnului:

- Respectați o rutină zilnică a somnului prin culcarea seara la aceeași oră și trezirea de dimineață la aceeași oră.
- Evitați consumul de ceai negru, cafea, coca-cola, alte băuturi energizante sau excitante în a doua parte a zilei.

- Evitați somnul în timpul zilei.

- Dormiți într-o cameră liniștită, aerisită, curată. Nu fumați și nu permiteți altota să fumeze în camera în care dormiți.

- Seara, înainte de culcare faceți o plimbare liniștită în aer liber. Are rolul de a va relaxa și a vă obosi favorizând un somn sănătos.

- Masa de seară nu va fi luată mai tarziu de ora 20, va fi în cantități mici, cu alimente ușoare (fructe, legume, pește), fără condimente picante. Lichidele se vor consuma cu moderație la cină pentru a nu favoriza trezirea în timpul nopții pentru mersul la toaletă.

- Unii oameni dorm mai bine dacă se trezesc devreme dimineața, pentru alții e invers. Acești indivizi ar trebui să țină cont de aceste particularități biologice și să-și organizeze viața de zi cu zi în funcție de ele.

- Dacă tulburările de somn sunt cauzate de coșmaruri: explicați că toată lumea visează dar nu toată lumea își amintește visele. În perioade de stres intens, cu multe probleme, coșmarurile au ca temă aceste lucruri și sunt mai ușor de amintit. Dacă stresul dispare și problemele se rezolvă somnul revine la normal. Tulburările de anxietate se exprimă deseori prin coșmaruri legate de acea anxietate.

Dacă au fost respectate toate recomandările de mai sus și insomnia încă persistă:

- Dacă insomnia e cauzată de gânduri legate de problemele/dificultățile actuale: scrieți ingrijorările și amânați frământările prin institurea unui program al îngrijorărilor, de regulă în ziua următoare cand va reevalua lista facută.

- Alegeți o oră de trezire chiar dacă nu ați dormit destul, nu dormiți în timpul zilei. Nu vă așezați în pat înainte de a vi se face somn. Dacă nu ați adormit după 20 minute, ridicați-vă din pat și desfășurați o activitate liniștită. Întorceți-vă din nou în pat când vă simțiți obosiți.

Dacă persistă somnul fragmentat:

- Decideți o oră fixă pentru trezire, aceeași în fiecare zi. Dacă dormiți de obicei de exemplu 6 ore, mergeți la culcare cu 6 ore înainte de ora de trezire.

- Dacă aveți un somn stabil dar tot vă simțiți obosit la trezire continuați să dormiți același număr de ore pentru încă 4 nopți, apoi mergeți la culcare cu 20 de minute mai devreme. Repetați până când se stabilizează noul program de somn.

- Dacă somnul nu este stabil după 4 nopți în care mergeți la culcare la aceeași oră: mergeți la culcare cu 20 min mai târziu pentru a reduce timpul de somn. Repetați până când somnul devine stabil, apoi treceți la programul descris mai sus.

Anca Bucur
Psihoterapeut, București

Anexa 1 - Materiale elaborate, folosite in consilierea socială

ACCESUL LA PIAȚA FORȚEI DE MUNCĂ

Potrivit art. 17 alin 1 litera o) din Legea nr. 122/2006 privind azilul in România, solicitantul de azil are:

dreptul de a primi acces la piața forței de munca în condițiile prevazute de lege pentru cetățenii români, dupa expirarea unei perioade de un an de la data depunerii cererii de azil, daca solicitantul de azil se mai află în procedura de determinare a unei forme de protecție.

Există mai multe modalități în care un contract de muncă poate fi încheiat în România:

- contract de muncă pe durată nedeterminată: poate fi încheiat în formă scrisă în limba româna. Dacă un contract individual de muncă nu a fost incheiat în formă scrisă se prezumă că a fost încheiat pe durată nedeterminată, iar părțile (angajatul și angajatorul) pot face dovada prestațiilor efectuate prin orice alt mijloc de probă.

- contract de munca pe durată determinată: se poate încheia numai în formă scrisă cu precizarea expresă a duratei pentru care se încheie. Intre aceleași parți se pot încheia succesiv cel mult trei contracte individuale de muncă pe durată determinată dar numai înăuntrul termenului prevazut de art. 82 din Codul Muncii (articol care prevede ca un contract individual de muncă pe durata determinată nu poate fi încheiat pe o perioada mai mare de 24 de luni).

- contract de muncă cu timp parțial (part-time): se încheie numai în formă scrisă. Acest contract trebuie sa cuprindă printre altele și: durata muncii, condițiile in care se poate modifica programul de lucru, interdicția de a efectua ore suplimentare (cu excepția cazurilor de forță majoră sau pentru alte lucrari urgente).

- munca la domiciliu: contractul se încheie numai în formă scrisă, angajatorul este în drept să verifice activitatea salariatului care munceste la domiciliu.

Pentru verificarea aptitudinilor salariatului poate fi avută in vedere o **perioadă de probă** de cel mult 30 de zile calendaristice pentru funcțiile de executie și de cel mult 90 de zile calendaristice pentru funcțiile de conducere. In cazul muncitorilor necalificați, perioada de probă are un caracter excepțional și nu poate depasi 5 zile calendaristice. Pe durata sau la sfârșitul perioadei de probă, contractul individual de muncă poate inceta prin notificare scrisă, la inițiativa oricareia dintre parți. Pe durata perioadei de probă, salariatul se bucură de toate drepturile prevazute de legislatia muncii.

Capacitatea persoanei fizice de a incheia contracte de muncă în calitate de salariat :

Persoana fizică dobândeste capacitatea de muncă la implinirea varstei de 16 ani. Persoana fizică poate încheia un contract de muncă în calitate de salariat și la împlinirea varstei de 15 ani, cu acordul părintilor sau al reprezentanților legali, pentru activități corespunzatoare cu dezvoltarea fizică, aptitudinea, cunostiințele sale. Incadrarea în muncă sub 15 ani este interzisă. Incadrarea in muncă în locuri de munca grele, vătămatoare sau periculoase se poate face după împlinirea varstei de 18 ani.

Timpul de muncă

Pentru salariații angajați cu normă intreagă, durata normala a timpului de muncă este de 8 ore pe zi, 40 de ore pe săptămână. Durata maximă legala a timpului de muncă, nu poate depasi 48 de ore pe săptămână, inclusiv orele suplimentare. Prin excepție, durata timpului de muncă, ce include orele suplimentare, poate fi prelungită peste 48 de ore pe săptămână, cu condiția ca media orelor de muncă, calculată pe o perioadă de referință de 3 luni calendaristice, să nu poata depași 48 de ore pe săptămână.

Munca suplimentară nu poate sa fie efectuata fără consimțământul salariatului (cu exceptia cazului de fortă majoră sau pentru lucrari urgente destinate prevenirii sau inlăturarii consecințelor produse de catre un accident)

Munca prestată intre orele 22 – 6 este considerată munca de noapte.

In cazul tinerilor sub 18 ani, durata timpului de muncă este de 6 ore pe zi si de 30 de ore pe săptămană.

Concediile

Durata minimă a concediului de odihnă anual este de 20 de zile lucratoare.

Sarbatorile legale în care nu se lucrează (de exemplu: 1 si 2 ianuarie, prima și a doua zi de Paște, 1 mai, 1 decembrie, prima și a doua zi de Craciun), nu sunt incluse in durata concediului de odihnă anual.

Modificarea contractului individual de muncă

Contractul individual de muncă poate fi modificat numai prin acordul părtilor. Cu titlu de excepție, se poate realiza o modificarea unilaterala (doar din partea uneia dintre parți) a contractului in condițiile prevazute de lege.

Incetarea contractului individual de muncă

Contractul poate inceta:

- de drept (de exemplu: decesul salariatului, la data expirarii contractului individual de muncă încheiat pe durată determinata)
- ca urmare a acordului părților, la data convenită de acestea

- ca urmare a voinței unilaterale a uneia dintre parți, în cazurile prevazute de lege

Concedierea

Reprezintă încetarea contractului din inițiativa angajatorului, aceasta poate fi dispusă pentru motive care țin de persoana salariatului (de exemplu salariatul a săvârșit o abatere gravă la locul de muncă, salariatul nu corespunde profesional locului de muncă în care este încadrat) sau din motive care nu tin de persoana salariatului (de exemplu desființarea locului de muncă datorită unor motive care nu țin de persoana salariatului).

Demisia

Actul unilateral de voință al salariatului, care printr-o notificare scrisa, comunică angajatorului încetarea contractului individual de muncă, dupa împlinirea unui termen de preaviz. Refuzul angajatorului de a înregistra demisia dă dreptul salariatului de a face dovada demisiei prin orice mijloc de probă. Termenul de preaviz este cel convenit de către parți prin contract și nu poate fi mai mare de 15 zile calendaristice pentru salariații cu funcții de execuție, respectiv 30 de zile calendaristice pentru salariații care ocupă funcții de conducere.

Salariatul poate demisiona fără preaviz dacă angajatorul nu își îndeplinește obligațiile asumate prin contractul individual de muncă.

Salariatul are dreptul de a nu motiva demisia.

http://www.codulmuncii.ro/en
http://www.inspectmun.ro/Legislatie/SSM%20engleza.html

ACCESS TO THE LABOUR MARKET

According to art. 17 paragraph 1 o) from Law no. 122/2006 regarding asylum in Romania, the asylum seeker has the right :

to have access to the labor market in the same conditions provided by law for the Romanian citizens, after a period of one year from date of application for asylum, if the asylum seeker is still in the process for determining a form of protection.

There are several ways in which a labor contract may be concluded in Romania:

- Contract on an indefinite duration: it can be concluded (closed)in writing in Romanian language. If a labor contract was not concluded in writing it shall be presumed to have been concluded on an indefinite duration, and the parties (employee and employer) can prove using any evidence.
- Fixed-term contract: it can concluded (closed) only in writing, specifying the duration

of the contract. Between the same parties only three fixed-term contracts can be concluded within the time limit stipulated by Art. 82 of the Labour Code (Article which provides that an individual contract on fixed-term can not be concluded for a period at the very most 24 months).

- Part-time contract: it is concluded (closed) only in written form. The contract must include among others stipulations also: working hours, the conditions in which the working program can be changed, prohibitions regarding overtime (extra hours) (except the cases of force majeure, cases of emergences or for other urgent works).

- Work at home: the contract is concluded only in writing, the employer is entitled to check the activity of the employee who works at home.

To verify the employee skills, can be taken in consideration a trial period, no more than 30 calendar days for executive jobs and no more than 90 days calendaristic for senior staff. For unqualified / unskilled workers, the trial period is no more than 5 days. During or at the end of the trial period, the labour contract may be closed by written notice, at the initiative of one of the contract parts. During the trial pariod , the employee shall have all the rights stipulated by labor laws.

The individual capacity to conclude (close) labour contracts as an employee:

Each person acquires (obtain) the ability to work at the age of 16 years old. Individuals may conclude (close) a labour contract as an employee and the age of 15 years, with the consent of parents or legal guardians for activities that are proper to the physical development, knowledge of that young person. Employment under 15 years is prohibited by law. Dificult jobs can be obtained after 18 years old.

Working time

For employees that work full time, working time is 8 hours a day, 40 hours per week. Maximum legal duration of working time may is no more than 48 hours per week, including overtime (extra-hours). As an exception, during working time, including overtime, may be extended beyond 48 hours per week, provided that the average working hours, calculated on a reference period of 3 calendar months, will not exceed 48 hours per week.
Overtime work (extra hours) is not possible without the consent of the employee (excepting special situations for exemple, force majeure or urgent work to prevent or remove the consequences produced by an accident)
Working between 22-6 is considered night work.
For young people under 18 years, working time is 6 hours per day and 30 hours per week.

Vacation

Minimum duration is 20 days per year
Holidays in which people do not work (for exemple 1 and 2 January, the first and second day of Easter, May 1st, December 1st, first and second day of Christmas), are not included in the annual vacation period.

Modification of the individual labour contract

The labour contract may be modificated only by agreement of the parties. As an exception, the modification can be made by unilateral change (just by one part) .

Ending the labour contract

The contract can be ceased by:
-Law (exemple: the death of the employee, expiring the date of the individual labor contract concluded for a fixed term)
-Following the agreement of the parties
-Following the unilateral will of one of the parties, in cases stipulated by law

Deprivation (to fire a person)

Is initiated by the employer, for reasons related to the employee (exemple: the employee has committed serious misconduct in the workplace, the employee does not have the professional skills for the job) or for reasons not related of the employee (exemple: job cancellation due to reasons not related to the employee).

Resignation

Unilateral act of will of the employee who is using a written notice to notify the employer regarding the end of individual labor contract, after a period of notice. Employer's refusal to register/ record the employee's resignation can be proved by any evidence. The term of notice is agreed by the parties in the contract and it is no more than 15 calendar days for employees in executive positions and 30 calendar days for employees who occupy positions of leadership.
An employee may resign without notice if the employer does not respect its obligations that are in the employment (labour) contract.
The employee has the right not to justify the resignation.

http://www.codulmuncii.ro/en
http://www.inspectmun.ro/Legislatie/SSM%20engleza.html

ACCÈS AUX MARCHÉS DU TRAVAIL

Conformément à l'article. 17 Paragraphe 1 de la Loi no. 122/2006 en ce qui concerne l'asile en Roumanie, le demandeur d'asile a le droit:

à l'accès au marché du travail tel que prévu par la loi pour les citoyens roumains, après une période d'un an à compter de la date de la demande d'asile si le demandeur d'asile est encore en train de obtenir une forme de protection.

Il ya plusieurs façons dont un contrat de travail peut être conclu en Roumanie:

- Contrat de travail à durée indéterminée: il peut être conclu par écrit dans la langue roumain. Si un contrat de travail n'a pas été conclu par écrit il doit être présumé avoir été conclu pour une period indéterminée, et les parties (salarié et employeur) peuvent utiliser des epreuves.

- Contrat de travail à durée déterminée: il se peut conclu seulment par écrit en indiquant la period du temps. Entre les mêmes parties se peuvent faire maximum trois contrats de travail à durée déterminée , mais seulement dans le terme stipulé par l'art. 82 du Code du travail (article qui prévoit que le contrat individuel de travail à durée déterminée ne peut être conclu pour une durée supérieure à 24 mois).

- Contrat de travail à temps partiel (part-time): il se peut conclu seulment par écrit.Le contrat doit pevoit: les heures de travail, l' interdiction des heures supplémentaires (sauf dans les cas de force majeure ou pour d'autres travaux urgents).

- Travail à domicile: le contrat est conclu seulment par écrit, l'employeur a le droit de vérifier l'activité de l'employé qui travaille à la maison.

Pour vérifier les compétences des employés l'employeur peut utiliser **une période d'essai** qui n'excédant pas 30 jours calendaires pour les fonctions exécutifs et de maximum 90 jours calendaires pour les fonctions de gestion. Si les travailleurs se sont qualifiés, la période d'essai ne peut pas excéder 5 jours. Pendant ou à la fin de la period l'essai, le contrat individuel de travail peut être résilié par avis écrit, à l'initiative de l'une des parties. Pendant la période d'essai , l'employé a les droits prévus par la législation du travail.

La capacité de conclu le contrat de travail comme employé:

Une personne a la capacité de travailler à l'âge de 16 ans. Se peut conclu un contrat de travail à l'âge de 15 ans, avec le consentement des parents ou des tuteurs légaux .L'emploi au-dessouss du 15 ans est interdite par la loi. L'emploi dans les situations dificiles se peut faire après l'âge de 18 ans.

Le temps de travail

Pour les salariés employés avec norme complete, la durée normale du travail est de 8 heures par jour, 40 heures par semaine. La durée maximale légale du temps de travail ne peut pas excéder 48 heures par semaine, heures supplémentaires comprises. À titre d'exception, le temps de travail avec les heures supplémentaires comprises, peut être prolongée au-delà de 48 heures par semaine, à condition que les heures de travail, calculée sur une période de référence de 3 mois, ne dépasse pas 48 heures par semaine.
Les heures supplémentaires ne peut pas être realiser sans le consentement de l'employé (sauf pour les cas de force majeure ou des travaux urgents pour éviter ou éliminer les conséquences produites par un accident)
Le travail effectué entre les heures de 22-6 est considéré comme travail de nuit.
Les jeunes personnes au-dessouss du 18 ans, le temps de travail est de 6 heures par jour et 30 heures par semaine.

Le congé

Durée minimale du congé annuel est de minimum 20 jours.
Les jours fériés (par exemple 1 et 2 Janvier, le premier jour et le deuxième de Pâques, 1er mai, 1er Décembre, premier et deuxième jour de Noël), se sont pas compris dans la période de congé annuel.

La modification du contract de travail

Le contrat de travail peut être modifié avec l'accord des parties. À titre d'exception, se peut faire un changement unilatéral du contrat dans les conditions prévues par la loi.

La résiliation du contrat de travail

- du droit (par exemple la mort de l'employé, la date d'expiration du contrat de travail conclu pour une durée déterminée)
- par l'accord des parties,
- par la volonté unilatérale de l'une des parties, dans les cas prévus par la loi

Licenciement

La résiliation du contrat est initiée par l'employeur, il peut être ordonné pour des raisons liées à l'employé (par exemple, l'employé a commis une grave detournement au travail, l'employé n'a pas la preparation professionnel necessaire au travail) ou pour des raisons qui ne sont pas liées a l'employé (par exemple l'annulation d'emplois dues à des raisons non liées à l'employé).

Démission

L' acte unilatéral de la volonté de l'employé qui utilise un avis écrit, est qui informe l'employeur de la résiliation du contrat individuel de travail, après avoir respecter un terme de préavis. Le refus de l'employeur de enregistrer l'avis ecrit se peut preuver par aucune épreuve. La durée du préavis est prévue dans le contrat est du maximum 15 jours pour les salariés qui ont des fonctions executifs et de 30 jours calendaires pour les salariés qui occupent des postes de leadership.
Un employé peut démissionner sans préavis si l'employeur ne respecte pas ses obligations du contrat de travail.
Le salarié a le droit de ne justifier pas sa démission.

http://www.codulmuncii.ro/en
http://www.inspectmun.ro/Legislatie/SSM%20engleza.html

Anexa 2 - Materiale elaborate, folosite în consilierea psihologica (teste proiective)

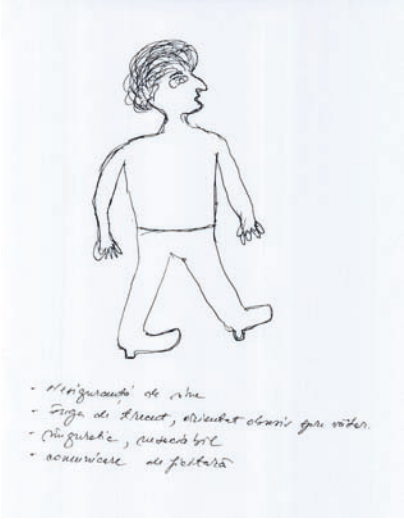

Mariam 7.10.2010

Anexa 3 - Materiale elaborate, folosite in activitati educative

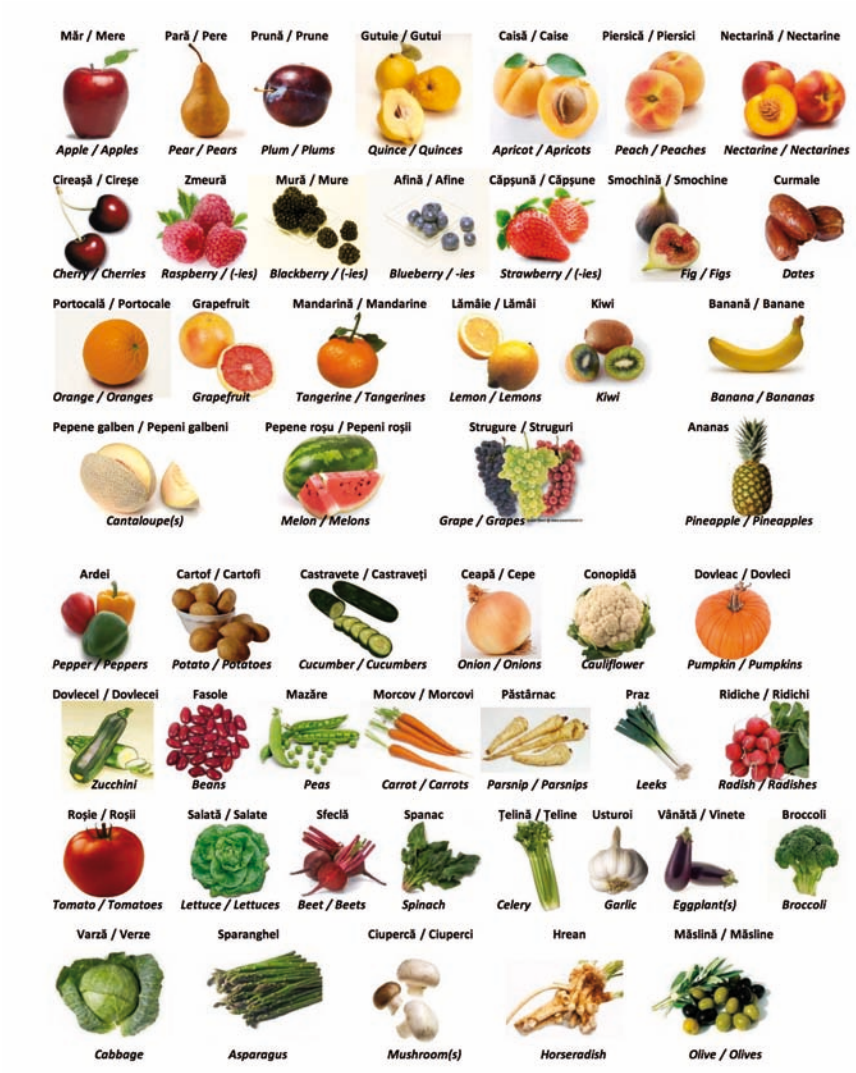

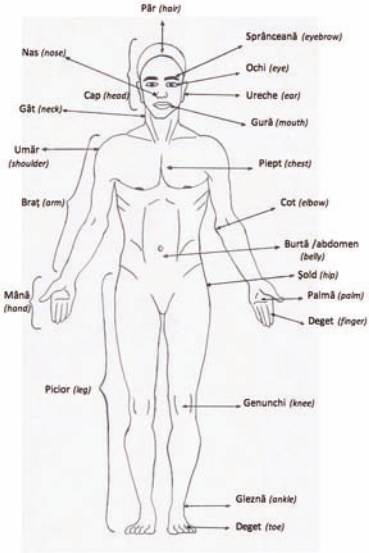
Păr (hair)
Sprânceană (eyebrow)
Nas (nose)
Ochi (eye)
Cap (head)
Ureche (ear)
Gât (neck)
Gură (mouth)
Umăr (shoulder)
Piept (chest)
Braț (arm)
Cot (elbow)
Burtă /abdomen (belly)
Șold (hip)
Mână (hand)
Palmă (palm)
Deget (finger)
Picior (leg)
Genunchi (knee)
Gleznă (ankle)
Deget (toe)

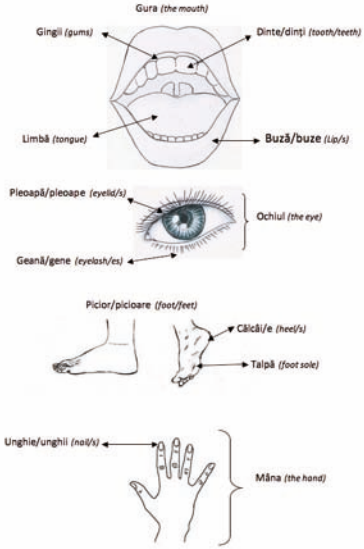
Gura (the mouth)
Gingii (gums)
Dinte/dinți (tooth/teeth)
Limbă (tongue)
Buză/buze (Lip/s)
Pleoapă/pleoape (eyelid/s)
Ochiul (the eye)
Geană/gene (eyelash/es)
Picior/picioare (foot/feet)
Călcâi/e (heel/s)
Talpă (foot sole)
Unghie/unghii (nail/s)
Mâna (the hand)

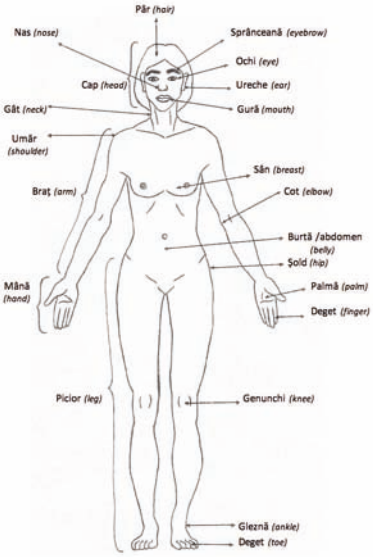
Păr (hair)
Nas (nose)
Sprânceană (eyebrow)
Ochi (eye)
Cap (head)
Ureche (ear)
Gât (neck)
Gură (mouth)
Umăr (shoulder)
Sân (breast)
Braț (arm)
Cot (elbow)
Burtă /abdomen (belly)
Șold (hip)
Mână (hand)
Palmă (palm)
Deget (finger)
Picior (leg)
Genunchi (knee)
Gleznă (ankle)
Deget (toe)

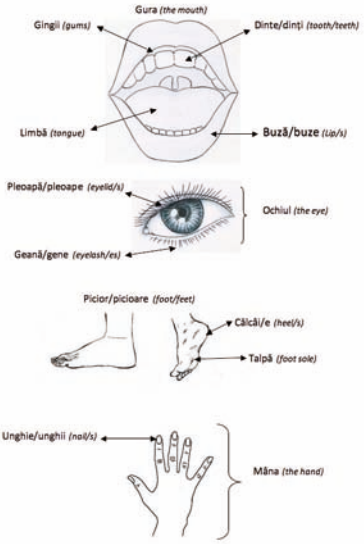
Gura (the mouth)
Gingii (gums)
Dinte/dinți (tooth/teeth)
Limbă (tongue)
Buză/buze (Lip/s)
Pleoapă/pleoape (eyelid/s)
Ochiul (the eye)
Geană/gene (eyelash/es)
Picior/picioare (foot/feet)
Călcâi/e (heel/s)
Talpă (foot sole)
Unghie/unghii (nail/s)
Mâna (the hand)
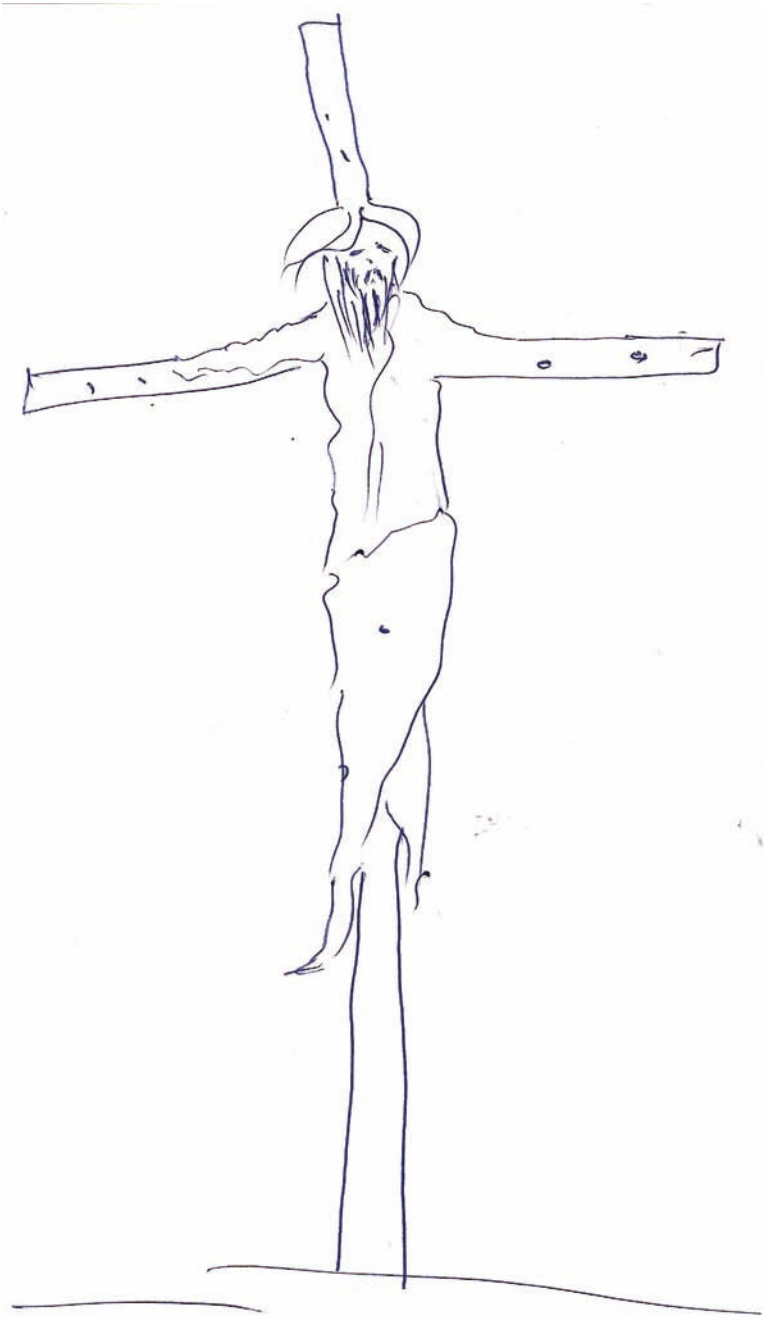
Anexa 4 - Materiale elaborate, folosite in activitati recreative